

Dumonda Spagnolatti concernent in rinforzament dal sustegn finanziel per las puras ed ils purs sin las alps ed en ils manaschis areguard las mesiras per la protecziun da muntaneras e la pasculaziun

Puras e purs e pastiglia ston dumagnar oz sfidas pli e pli complexas. Ultra dals problems chaschunads da la midada dal clima, che influenzeschan las racoltas, las semnadas, la cultivaziun quotidiana dal terren e la producziun da latg, exista la sfida da realisar las mesiras per la protecziun da muntaneras, la quala daventa pli e pli difficila en vista a la preschientscha dals animals da rapina gronds – ina convivenza che vegn savens supportada ed acceptada cun resignaziun. Proteger ils agens animals pretenda vastas mesiras (saivs electricas cunter lufs, claus da notg, dapli persunal qualifitgà, chauns da guardia e.u.v.). Questas soluziuns èn bain indispensablas, ma fitg charas, ed ils custs vegnan restituids oz mo per part e betg pli en moda suffizienta. Las mesiras da protecziun chaschunan custs che ston actualmain vegnir surpigliads er dals bains purils e betg mo da las alps.

La lavur da las puras e dals purs è fundamentala per la biodiversità, per la cultivaziun da la cuntrada e per la segirezza dal territori. Mintga activitad agricola smessa n'è betg mo ina perdita per la singula persuna, mabain per l'entira cuminanza. Las pastgiras d'alp ch'èn savens caracterisadas d'ina geomorfologia difficila, dovran ina preschientscha constanta, per ch'il territori restia viv, productiv e segir. I n'exista nagina basa legala per finanziar per exempel ils pasters che laschan pascular libramain lur muntaneras sin la surfatscha utilisada da l'agricultura (SUA). Er las uniuns e fundaziuns ch'han fin ussa gidà a pajar quests custs, han difficultads e n'èn betg pli en il cas da satisfar a las pli e pli bleras dumondas d'agid.

Sche nus vulain che las puras ed ils purs na sa sentian betg laschads sulets en vista a questas novas sfidas, stuain nus metter a disposiziun in sustegn concret ed adequat. La preschientscha dal luf è en il fratemp stabila. I na sa tracta betg pli da discutir, sch'ins po viver cun el, mabain co ch'ins po viver cun el senza periclitare la survivenza dals manaschis purils e da las alps. Mo grazia ad in sustegn concret e prospectiv pudain nus garantir in equiliber tranter la preschientscha dals animals da rapina e la survivenza da l'agricultura da muntogna, ch'è indispensabla per noss territori e per noss futur.

Perquai ans drizzain nus cun las suandantas dumondas a la Regenza:

- 1 Co valitescha la Regenza la pussaivladad da rinforzar il sustegn per engaschar pasturas e pasturs, ch'è d'ina impurtanza decisiva per survegliar ils animals durant la pasculaziun libra e per manar l'alp en moda persistente (alpegiada), dentant er per returnar cun ils animals sin il bain puril?
- 2 Co valitescha la Regenza la realisabladad d'in augment dal sustegn finanziel per las mesiras per la protecziun da muntaneras, tant sin las pastgiras d'alp sco er sin las surfatschas utilisadas da l'agricultura (SUA)?
- 3 Ha il chantun Grischun l'intenziun d'entrar en contact cun la Confederaziun per chattar ina soluziun cuminaivla che permetta d'augmentar ulteriurmain il sustegn per las puras ed ils purs?

Cuira, ils 10 da december 2025

Spagnolatti, Roffler, Loi, Atanes, Bachmann, Bardill, Baselgia, Bavier, Berther, Berweger, Bettinaglio, Biert, Binkert, Bischof, Cahenzli-Philipp, Censi, Collenberg, Crameri, Danuser (Cuira), Degiacomi, Derungs, Dietrich, Epp, Furger, Gansner, Gianelli, Gredig, Hoch, Kohler, Kreiliger, Mani, Mazzetta, Messmer-Blumer, Metzger, Michael (Donat), Migliacci, Nicolay, Preisig, Rageth, Righetti, Rusch Nigg, Saratz Cazin, Sax, Schläpfer, Schneider, Tomaschett, Zanetti Marion (Landquart), Zaugg-Ettlin, Zindel